

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Lotteri- og stiftelsestilsynet
Postboks 800
6805 Førde

Deres ref
15/01141-3/110

Vår ref
15/1009

Dato
03.11.2015

Lotteri- og stiftelsestilsynet - statsbudsjettet 2016 – endelig tildelingsbrev

Brevet er disponert i følgende deler:

1. Mål
2. Budsjettrammer
3. Forutsetninger
4. Tilskuddsbevilgninger
5. Rapportering

Sammen med brevet følger disse vedleggene:

- Vedlegg 1: Budsjettfullmakter for 2016
- Vedlegg 2: Krav til årsrapport for 2016
- Vedlegg 3: Retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt driftstilskudd fra Kulturdepartementet i 2016
- Vedlegg 4: Retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt prosjekt-/investerings- og enkelttilskudd fra Kulturdepartementet i 2016
- Vedlegg 5: Styringskaleder Lotteri- og stiftelsestilsynet 2016
- Vedlegg 6: Kommunal- og moderniseringsdepartementets [rundskriv H-14 /2015](#)

Lotteri- og stiftelsestilsynet er statens forvaltningsorgan på lotteri- og på stiftelsesområdet, og skal innenfor de målsettinger, rammer og ressurser som til

enhver tid er fastsatt av departementet, arbeide for å nå målene for den statlige politikken på disse feltene. Lotteri- og stiftelsestilsynets totale ansvar- og tjenesteområder framgår av Kulturdepartementets instruks om økonomi- og virksomhetsstyring til Lotteri- og stiftelsestilsynet, fastsatt 12. desember 2013 med virkning fra 1.1.2014.

Lotteri- og stiftelsestilsynet forvalter en rekke virkemidler på Kulturdepartementets ansvarsområder. Lotteri- og stiftelsestilsynet er departementets rådgivende organ på disse områdene.

Lotteri- og stiftelsestilsynet har ansvar for å planlegge virksomheten i 2016 på en slik måte at virksomhetens mål oppfylles innenfor rammen av disponible ressurser, jf. § 4 i reglement for økonomistyring i staten. Tilsynets planer og aktiviteter skal være basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger.

DEL I: MÅL, FORUTSETNINGER OG VIRKEMIDLER

1.1 Overordnede mål

Det overordnede målet for norsk lotteri- og pengespillpolitikk er å sikre et forsvarlig lotteri- og pengespilltilbud i Norge, som ivaretar hensynet til spilleavhengige og sikrer at inntekter fra pengespill tilfaller ideelle formål.

1.2 Mål

Målene for pengespill- og lotterifeltet er å:

- forebygge negative konsekvenser av lotteri- og pengespilltilbudet i Norge, og ivareta hensynet til spillavhengige.
- Sikre at inntektene fra pengespill og lotterier tilfaller ideelle formål.

Målet for stiftelsesfeltet er å:

- Sikre en lovlig forvaltning av stiftelser

I tillegg skal tilsynet sikre en forsvarlig forvaltning av ordningene for mervediavgiftskompensasjon som gjelder for frivillige organisasjoner og bygging av idrettsanlegg.

Tilsynet har også ansvar for å etablere og drifte en ny nasjonal enhet for arbeid mot manipulering av idrettskonkurranser.

Følgende mål og styringsparametere legges til grunn for Lotteri- og stiftelsestilsynets arbeid i 2016:

Lotteri- og stiftelsestilsynet skal forebygge negative konsekvenser av lotteri- og pengespilltilbudet i Norge og ivareta hensynet til spilleavhengige

Styringsparameter 1:

Gjennomføre tilsyn på det lovlige og ulovlige pengespillmarkedet der risikoen for, og konsekvensene av, brudd på regelverk er store.

Styringsparameter 2:

Forebygge spilleproblemer og bidra til å redusere negative konsekvenser av uheldig spilleatferd.

Styringsparameter 3:

Utvikle fagområdet og formidle oppdatert kunnskap om det lovlige og ulovlige pengespill- og lotterimarkedet, herunder også spill i gråsonen.

Lotteri- og stiftelsestilsynet skal sikre at inntekter fra pengespill og lotterier tilfaller idelle formål

Styringsparameter 4:

Gjennomføre effektive tilsyns- og kontrolltiltak for lotteriområdet og grasrotordninga der risikoen for, og konsekvensene av, brudd på regelverk er store.

Styringsparameter 5:

Sikre effektiv saksbehandling i tråd med gjeldende regelverk.

Styringsparameter 6:

Videreutvikle og drive et brukervennlig Lotteriregister med høy registerkvalitet.

Styringsparameter 7:

Sikre god informasjon og veiledning til aktuelle søkere og mottakere..

Styringsparameter 8:

Videreutvikle gode kommunikasjons- og samhandlingsrutiner mellom Norsk Tipping, Frivillighetsregisteret, Kulturdepartementet og Lotteritilsynet blant annet i halvårige fagmøter mellom partene.

Lotteri- og stiftelsestilsynet skal sikre en lovlig forvaltning av stiftelser

Styringsparameter 9

Gjennomføre effektive tilsyns- og kontrolltiltak på områder der risikoen for og konsekvensene av misligheter, er store.

Styringsparameter 10:

Sikre effektiv saksbehandling i tråd med gjeldende regelverk.

Styringsparameter 11:

Videreutvikle og drive et brukervennlig Stiftelsesregister med høy registerkvalitet.

Styringsparameter 12:

Gjennomføre informasjonsarbeid og tiltak for å øke kunnskapen om stiftelser som organisasjonsform og om regelverket.

Lotteri- og stiftelsestilsynet skal sikre en forsvarlig forvaltning av ordningene for merverdiavgiftskompensasjon

Styringsparameter 13

Sikre effektiv saksbehandling i henhold til gjeldende regelverk. Tidsplan for utbetaling, rapportering og evaluering skal foreligge.

Styringsparameter 14:

Sikre god informasjon og veiledning til aktuelle søkere og mottakere. Informasjon skal være tilpasset ulike målgrupper.

Lotteri- og stiftelsestilsynet skal bidra til en effektiv bekjempelse av manipulering av idrettskonkurranser i Norge

Styringsparameter 15:

Sikre en effektiv etablering og drift av nasjonal enhet for arbeid mot manipulering av idrettskonkurranser

Styringsparameter 16:

Utvikle et nært og godt samarbeid mellom den nasjonale enheten og alle berørte parter i arbeidet mot manipulering av idrettskonkurranser.

Styringsparameter 17:

Basert på innsamlet informasjon, skal den nasjonale enheten foreta strategiske trusselvurderinger knyttet til manipulering av idrettskonkurranser i Norge.

1.1 Prioriterte områder og særskilte utfordringer i 2016

Lotteri- og stiftelsestilsynets samlede ansvars- og tjenesteområder framgår av instruksen og i målene ovenfor. Tilsynet skal ha særskilt fokus på følgende i 2016:

- Lotteri- og stiftelsestilsynet skal særlig ha fokus på EØS-avtalens regler om statstøtte og konkurransereglene for å sikre at ikke midler utbetales i strid med regelverket. Tilsynet skal sikre at ansatte har nødvendig kompetanse for å forvalte tilskuddsordninger i tråd med nevnte regelverk.
- Bistå departementet i arbeidet med å utarbeide en stortingsmelding om pengespill
- Formidle resultatene av befolkningsundersøkelsen i løpet av våren 2016.
- Levere en erfaringsrapport om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner som har mottatt midler i henhold til forskrift 12. juni 2009 nr. 640 § 6a i 2014 og 2015 (nye organisasjoner) innen 1. mars 2016.
- Bistå departementet i oppfølgingen av Deloitte's kartlegging av mva kostnader til frivillige organisasjoner.
- Vurdering av Norsk Tippings oppfyllelse av kravet om å tilby ansvarlige spill til Norsk Tippings generalforsamling. Vurderingen oversendes departementet innen 1. april.
- Etablere en tverrfaglig gruppe sammensatt av Lotteritilsynet, Forbrukerombudet, Medietilsynet og representanter for forskning, bransje og teknologi. Gruppen skal følge utviklingen av og dele kunnskap om sosiale nettverkspill og digital og virtuell valuta.
- Utvikle og vedlikeholde interne styrings- og støttesystemer slik at de er effektive og bidrar til god kvalitet på Lotteri- og stiftelsestilsynets arbeid. Sørg for at virksomhetens kompetanse og ressurser er tilpasset tilsynets ansvarsområder, inklusiv endringskompetanse med hensyn til endrede samfunnsforhold og rammebetingelser på virksomhetens ansvarsområder.
- Gjennomføre en kartlegging av registerfeltet under tilsynets og departements ansvarsområde, og komme med innspill til utvikling og realisering av gevinster.
- Planlegge prosessen med å oppfylle Regjeringens digitaliseringsplan på registerområdet og se dette opp mot mulig samspill mellom de ulike registerløsningene.
- Vurdere ulike tilskuddsforvalteres digitale plattformer for tilskuddsordninger for frivillig sektor, og komme med innspill til mulig standardisering for en felles portal for offentlige tilskuddsordninger. Dette skal sees i sammenheng med målet om at det offentlig skal ta i bruk Frivillighetsregisteret.

Regjeringen har fra og med 2015 innført en avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform som gjelder alle statlige virksomheter. Departementet viser til at Lotteri- og stiftelsestilsynet fortsatt må prioritere å utvikle en fleksibel og omstillingsdyktig organisasjon.

2. DRIFTSBUDSJETT FOR 2016

Utgifter

Kap. 339 Lotteri- og stiftelsestilsynet

Post		(1000 kr)
01	Driftsutgifter	66 259
21	Spesielle driftsutgifter	7 018

Rammen under post 01 inkluderer midler til dekning av merutgifter som følge av lønnsoppjøret i 2015 og midler til dekning av arbeidsgiveravgift.

Inntekter

Kap. 3339 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser

Post		(1000 kr)
02	Gebyr – lotterier	6 691
04	Gebyr – stiftelser	259
07	Inntekter ved oppdrag	8 129

Kap. 5568 Sektoravgifter under Kulturdepartementet

Post		(1000 kr)
71	Årsavgift – stiftelser	24 164
73	Refusjon – Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	38 403

3. FORUTSETNINGER

3.1 Generelle forutsetninger

Det er en forutsetning for den tildelte budsjетtrammen at Lotteri- og stiftelsestilsynet følger målene, forutsetningene og kravene i dette tildelingsbrevet, i vedleggene til brevet og i departementets instruks til virksomheten.

Utgiftene knyttet til det planlagte aktivitetsnivået, inkludert nye tiltak som settes i gang i 2016, må innarbeides i disposisjonsplanen, og helt ut dekkes innenfor den tildelte budsjетtrammen. Økte utgifter som følge av prisstigning gjennom året skal i sin helhet dekkes innenfor den tildelte budsjетtrammen.

3.2 Spesielle forutsetninger for Lotteri- og stiftelsestilsynet

Bevilgningen på post 01 skal for uten lønn- og driftskostnader, dekke kostnader til drift av Stiftelsesklagenemda og Lotterinemda, samt tilsynets utgifter til kjøp av tjenester hos Brønnøysundregisteret og utredningstjenester i regi av departementet m.m. De økte utgiftene til Stiftelsesklagenemda i 2016 utgjør totalt 1,8 mill. kroner, som dekkes av økte inntekter på kap. 5568, post 71. Rammen på post 01 Driftsutgifter kan overskrides mot tilsvarende merinntekter på kap. 5568, postene 71, og kap. 3339, postene 02 og 04, jf. forslag til vedtak II i Prop. 1 (2015-2016).

Bevilgningen på post 21 skal dekke utgiftene ved Lotteri- og stiftelsestilsynets oppdragsvirksomhet, som administrasjon av merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner og til idrettsanlegg.

Kulturdepartementet viser til brev av 2. juni 2015. Departementet vil med bakgrunn i dette utbetale 2,5 mill. kroner til drift av den nasjonale enheten for arbeid mot manipulering av idrettskonkurranser i 2016. Midlene vil bli utbetalt fra overskuddet av spillemidler til idrettsformål, og skal inntektsføres under kap. 3339, post 07. Departementet forutsetter at utgiftene som tilsynet har til drift, jf. listen nedenfor, føres som oppdragsutgifter under kap. 339, post 21. Vi viser i den forbindelse til den generelle merutgiftsfullmakten som er knyttet til denne utgiftsposten, jf. Prop. 1 S (2015-2016)).

Midler til drift av denne enheten avsettes årlig i hovedfordelingen av spillemidler til idrettsformål (kgl. res.). For 2016 stilles det kr 2 500 000 til disposisjon til drift av enheten. Midlene skal dekke følgende:

- Lønn til personer
- Direkte driftskostnader knyttet til oppdraget, dvs. reiseutgifter, kurs, konferanser mv for disse to personene
- Indirekte driftskostnader knyttet til oppdraget, inkludert kostnader til IKT, husleie, telefon, mv ("overhead"-kostnader).

Det skal utarbeides eget regnskap for bruken av disse midlene. Basert på erfaringene fra 2016, vil Kulturdepartementet gjøre en nærmere vurdering av nivået på det årlige driftstilskuddet.

3.3 Risikostyring og internkontroll

Departementet forutsetter at Lotteri- og stiftelsestilsynet jevnlig foretar en risikovurdering av virksomhetens aktiviteter, og at denne vurderingen blir dokumentert. Videre forutsetter vi at etiske standarder knyttet til habilitet, bierverv og mottak av gaver og andre fordeler er implementert i interne retningslinjer og/eller rutinebeskrivelser. I arbeidet med etisk

bevisstgjøring er det nødvendig med kontinuerlig holdningsarbeid. Det er viktig å ha gode prosesser for å sikre at retningslinjene er godt kjent i virksomheten.

3.4 Samfunnssikkerhet og beredskap

Departementet legger til grunn at virksomhetens ledelse har et systematisk og målrettet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og at dette er integrert i virksomhetens planverk og styringssystemer. Videre forutsettes det at man har rutiner for systematisk oppdatering av planverk og retningslinjer og et bevisst forhold til hvordan samfunnssikkerhet og beredskapstenkingen skal integreres i hele organisasjonens arbeid gjennom opplæring og kommunikasjon. Det skal spesielt legges vekt på ledelse, samhandling, kultur og holdninger.

Lotteri- og stiftelsestilsynet skal oppdatere eksisterende risiko- og sårbarhetsanalyser knyttet til virksomhetens ansvarsområde og manglende robusthet i kritisk infrastruktur, samt vurdere forebyggende og beredskapsmessige tiltak. Virksomhetens risiko- og sårbarhetsanalyser skal oversendes departementet sammen med årsrapporten. I de tilfeller der det er gjennomført tiltak som avbøter manglende robusthet i kritisk infrastruktur, skal dette dokumenteres. Eventuelle endringer i risikobildet skal rapporteres til departementet. Videre skal det etableres planer for alle typer kriser i egen virksomhet, herunder krisekommunikasjon. Virksomheten skal jevnlig øve på ulike scenarioer, slik at erfaringer og læringspunkter kan innarbeides i organisasjonen og planverk. Ansvar, roller og uklare grensesnitt innen eget ansvarsområde, og mot tilgrensende områder, skal avklares.

Informasjonssikkerhet

Offentlige virksomheter skal ha en internkontroll på informasjonssikkerhetsområdet som baserer seg på anerkjente standarder for styringssystem for informasjonssikkerhet jf. [eForvaltningsforskriften §15](#), jf. [departementets brev 21. januar 2015](#). Departementet viser til *Nasjonal strategi for informasjonssikkerhet* med tilhørende handlingsplaner, herunder *Handlingsplan for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen* som ble lansert høsten 2015. Strategi og handlingsplaner er tilgjengelig på regjeringen.no.

3.5 Personalpolitikk og likestilling

Det er et overordnet mål at Kulturdepartementet og underliggende virksomheter til enhver tid har riktig bemanning og kompetanse slik at oppgavene blir utført på en best mulig måte. Virksomhetene skal sikre og ivareta et forsvarlig arbeidsmiljø og forebygge og redusere sykefravær. Videre er det et mål å ha et inkluderende arbeidsliv der medarbeiderne gjenspeiler mangfoldet i befolkningen og har en variert bakgrunn med hensyn til kjønn, alder, funksjonsevne og etnisitet.

3.6 Fellesføringer

I henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets [rundskriv H-14 /2015](#) gjelder følgende fellesføring for 2016:

«Som et ledd i arbeidet med en enklere hverdag for folk flest ønsker regjeringen å styrke kontakten mellom brukerne og forvaltningen. I 2016 skal virksomheten kartlegge hvordan brukere opplever virksomheten. Virksomheten står fritt til selv å velge metode for kartleggingen. Virksomheter som allerede har etablert gode systemer for brukerundersøkelser og brukerdiallog skal vurdere behovet for å forbedre eksisterende initiativer eller å iverksette nye. På bakgrunn av kartleggingen skal virksomheten vurdere og eventuelt ta initiativ til tiltak som kan forbedre tjenestene. I årsrapporten for 2016 skal virksomheten omtale resultatet av kartleggingen og eventuelt beskrive hvilke tiltak som planlegges eller allerede er iverksatt.»

For nærmere omtale viser vi til vedlagte rundskriv (vedlegg 6).

4. TILSKUDDSBEVILGNINGER FOR 2016

4.1 Tilskuddsrammer for 2016

Kulturdepartementet stiller følgende budsjettammer til rådighet for Lotteri- og stiftelsestilsynet i 2016:

Kap. 315 Frivillighetsformål

Post		(1000 kr)
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 293 419
82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	141 919

Lotteri- og stiftelsestilsynet har forvaltningsansvar for begge ordningene. Bevilgningene på disse postene (jf. Prop. 1 S (2015-2016)) skal også dekke kostnadene til administrasjon og utvikling av ordningene og oppfølging av ev. klager. Følgende beløp er derfor holdt tilbake:

- post 70 kr 7 129 000
- post 82 kr 1 000 000

Samlet gir dette kr. 8 129 000 til administrering av ordningene. Disse midlene er innarbeidet i tildelingen på kap. 339, post 21, jf. kap. 3339 post 07 foran. Beløpet vil bli overført til Lotteri- og stiftelsestilsynets inntektskonto i 2016.

4.2 Forutsetninger for disponering av tilskuddsmidlene

Jf. pkt. 3.12 i instruksen for økonomi- og virksomhetsstyring fra Kulturdepartementet.

Midler under tilskuddsordningene skal forvaltes i samsvar med regelverket som er fastsatt for ordningene. Regelverket for tilskuddsordningen må følge som vedlegg til tilskuddsbrevet til den enkelte tilskuddsmottaker.

Vedlagt følger retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt driftstilskudd fra Kulturdepartementet i 2013 og Retningslinjer for økonomiforvaltning og kontroll for tilskuddsmottakere som får tildelt prosjekt-/investerings- og enkelttilskudd fra Kulturdepartementet i 2013, jf. vedlegg 3 og 4.

Tilskuddsordningen for kompensasjon av merverdiavgiftskostnader for frivillige organisasjoner skal forvaltes i samsvar med gjeldende regelverk, jf. også omtale under pkt. 1.2 foran. Formålet med ordningen er å kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester basert på årsregnskap ett år tilbake i tid.

Tilskuddsordningen for kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg skal forvaltes i samsvar med de bestemmelser som årlig fastsettes av Kulturdepartementet.

Tilskuddsordningen for samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra Norsk Tippings overskudd skal forvaltes i tråd med gjeldende forskrift og eventuelle supplerende retningslinjer og rundskriv fra departementet.

Tilskuddsordningene skal forvaltes i tråd med EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

5. RAPPORTERING

5.1 Regnskapsrapport per 31. august 2016

Departementet vil be om en særskilt regnskapsrapport per 31. august 2016, der det i tillegg til forbruket per 31. august også skal angis planlagt forbruk for resten av året. Kulturdepartementet vil sende ut retningslinjer for utarbeiding av en slik rapport.

5.2 Årsrapport for 2016

Virksomheten skal ved utgangen av hvert budsjettår utarbeide en egen årsrapport. Årsrapport og årsregnskap skal utarbeides etter en felles struktur for alle statlige virksomheter, jf. pkt. 1.5.1 i *Bestemmelser om økonomistyring i staten*.

Årsrapporten for 2016 utarbeides som eget dokument og sendes til Kulturdepartementet innen 15. mars 2017. I henhold til pkt. 1.5.1 i *Bestemmelser om økonomistyring i staten* skal departementet i samråd med virksomheten avtale omfang og innhold i årsrapportens del I-V. Departementet vil ta dette opp i styringsdialogen med virksomheten. For nærmere omtale av årsrapporten vises det til vedlegg 2.

6. STYRINGSKALENDER FOR 2016

Vedlagt følger styringskalender for 2016. Tidene for etatsstyringsmøtene framgår av vedlagte kalender. Som grunnlag for drøftingene i styringsmøtene skal det foreligge oppdatert risikovurdering fra virksomheten, jf. frister i styringskalenderen. Vårens møte vil i hovedsak dreie seg om rammer og ressurser for 2016, mens høstens møte vil ha 2017 som hovedtema. Faglige spørsmål og prioriteringer tas opp på begge møtene. Endelig dagsorden til møtene settes som vanlig opp etter drøftinger mellom virksomheten og departementet.

Med hilsen

Nina Økland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Ellen S. Tauland
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

Direktoratet for økonomistyring Tromsø	Postboks 2463	9272	TROMSØ
Direktoratet for økonomistyring Tromsø	Postboks 2463	9272	TROMSØ
Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO

Vedlegg 5

Budsjettfullmakter for 2016

Sentrale bestemmelser om budsjettering, budsjett disponering og økonomiforvaltning i statlige virksomheter er samlet i Finansdepartementets *Veileder i statlig budsjettarbeid* som er tilgjengelig elektronisk på [Finansdepartementets hjemmesider](#). Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet er omtalt i Finansdepartementets rundskriv [R-110/2013 av 25.11.2013](#).

For 2016 gjelder følgende budsjettfullmakter for virksomhetene under Kulturdepartementet:

1. Overskridelse av driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Virksomhetene kan overskride driftsbevilgningene mot tilsvarende merinntekter slik det framgår av oversikten nedenfor, jf. [Prop. 1 S \(2015–2016\)](#):

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 320 post 01	kap. 3320 postene 01 og 03
kap. 320 post 21	kap. 3320 post 02
kap. 322 post 01	kap. 3322 post 01
kap. 323 post 01	kap. 3323 post 01
kap. 324 post 01	kap. 3324 post 01
kap. 324 post 21	kap. 3324 post 02
kap. 326 post 01	kap. 3326 post 01
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 02
kap. 329 post 01	kap. 3329 post 01
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 02
kap. 334 post 01	kap. 3334 post 01
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 02
kap. 339 post 01	kap. 3339 postene 02 og 04
kap. 339 post 01	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 07
<p>Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.</p>	

Dersom inntektene under de inntektspostene som er omtalt ovenfor blir mindre enn budsjettert, innebærer dette at rammen under de aktuelle utgiftspostene må reduseres tilsvarende mindreinntekten.

2. Nettobudsjettering ved utskifting av utstyr

Virksomhetene kan benytte nettobudsjettering under post 01 Driftsutgifter ved utskifting av utstyr. Adgangen til å nettopføre inntekter ved utskifting av utstyr er begrenset til inntil 5 pst. av bevilgningen under post 01.

3. Omdisponering mellom poster på budsjettet for statlige virksomheter

Virksomhetene kan gis adgang til å omdisponere inntil 5 pst. av bevilgningen under post 01 Driftsutgifter til investeringer under post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*, under samme kapittel. Slik omdisponering av midler skal godkjennes av departementet i hvert enkelt tilfelle. Før omdisponering kan foretas må derfor virksomhetene sende søknad om slik omdisponering til Kulturdepartementet.

4. Overskridelse mot innsparing i senere budsjettermin

Virksomhetene kan gis adgang til å overskride driftsbevilgningen under post 01 Driftsutgifter med inntil 5 pst. til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i løpet av de tre påløpende budsjetterminene. Slik overskridelse skal godkjennes av departementet i hvert enkelt tilfelle. Før overskridelse kan foretas må derfor virksomhetene sende søknad om slik overskridelse til Kulturdepartementet.

5. Inngåelse av leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester

Virksomhetene kan inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret når avtalene gjelder virksomhetens ordinære drift og utgiftene kan dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå i avtaleperioden.

6. Overføring av budsjettmidler mellom statlige virksomheter

Overføring av budsjettmidler fra en virksomhet til en annen virksomhet kan skje ved at det overføres midler til mottakende virksomhets konto, eller ved at mottakende virksomhet får belastningsfullmakt, jf. Finansdepartementets [rundskriv R-111/13](#). Dersom det benyttes fullmakt, skal fullmakten alltid gis til virksomheten, og ikke til en eller flere personer.

Kopi av fullmakten sendes Kulturdepartementet v/Administrasjons- og økonomiavdelingen.

7. Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra ett år til neste

Overføring av ubrukt driftsbevilgning (postene 01 og 21) fra ett år til neste skal godkjennes av Finansdepartementet. Virksomhetene sender eventuell søknad om overføring av ubrukt driftsbevilgning til Kulturdepartementet i samsvar med de frister som blir fastsatt senere i eget rundskriv til virksomhetene om statsregnskapet for 2016.

8. Tilsetting av personale i statlige virksomheter

Jf. [Statens personall håndbok](#).

Myndigheten til å tilsette virksomhetsleder ligger i Kulturdepartementet. For øvrige stillinger er tilsettingsmyndigheten lagt til virksomhetene (tilsettingsråd/styrer). Unntatt fra dette er likevel virksomheter uten styre/tilsettingsråd. For disse virksomhetene ligger tilsettingsmyndigheten i Kulturdepartementet.

9. Opprettelse og inndragning av stillinger

Den enkelte virksomhet kan selv opprette og inndra stillinger på bestemte vilkår.

9.1 Opprettelse av stillinger

Det kan opprettes stillinger under forutsetning av at:

- virksomheten har budsjettmessig dekning for de lønns- og driftskostnader som tilsetningen medfører innenfor den tildelte budsjetttrammen under post 01
- virksomheten kan dekke de lønns- og driftskostnader som tilsetningen medfører innenfor en realistisk forventning om hva driftsbudsjettet vil bli i de påfølgende år
- tilsetningen er i tråd med de føringer/forutsetninger for øvrig som er omtalt i dette tildelingsbrevet
- tilsetningen ligger innenfor rammene av tjenestemannsloven
- det kun nyttes stillingskoder fra gjennomgående lønnsplaner eller egne etatsplaner
- lønsplassering av stillingen behandles i samsvar med hovedtariffavtalens bestemmelser, jf. særlig [hovedtariffavtalens](#) pkt. 2.3.8 om kunngjøring av stilling.

9.2 Omgjøring av besatte stillinger

Jf. [Statens personalhåndbok](#).

Opphevelsen av Bevilgningsreglementets § 10 medfører ingen endringer i hovedtariffavtalens bestemmelser om omgjøring av besatte stillinger (også lederstillinger). Dette skjer som tidligere i årlige sentrale og lokale forhandlinger.

9.3 Inndragning av besatte stillinger

Forutsetningen for å kunne inndra en besatt stilling er at arbeidet faller bort. Vedtak om å inndra en besatt stilling må treffes skriftlig og skal inneholde:

- beskrivelse av stillingens arbeidsoppgaver og status (fast/midlertidig)
- begrunnelse for inndragningen – tas med både i oppsigelsesvedtaket og i underretningen til den tjenestemann som sies opp

Kulturdepartementet skal orienteres om vedtaket.

Det vises ellers til pkt. 3 i [PM 20/97 av 29. september 1997](#), samt reglene i tjenestemannsloven og [Hovedavtalen](#).

9.4 Fullmakter

Opprettelse av lederstillinger på kontorsjefnivå eller høyere, jf. lønnsplanene 90.100, 90.303 og 09.840, og opprettelse av stillinger som forsker, prosjektleder eller utredningsleder, jf. lønnsplanene 90.400, 90.510 og 90.520, skal forelegges Kulturdepartementet.

For virksomheter som er egne forhandlingssteder etter Hovedtariffavtalen i staten skal opprettelse av stillinger som avdelingsdirektør eller høyere forelegges Kulturdepartementet.

10. Lønnsfastsetting av stillinger ved tilsetting

Kulturdepartementet fastsetter lønn for de stillinger der tilsetningsmyndigheten er lagt til Kulturdepartementet.

For øvrige stillinger er lønnsfastsettingen lagt til den enkelte virksomhet, jf. hovedtariffavtalens pkt. 2.3.8.

Årsrapport for 2016

Det vises til pkt. 1.5.1. i [Bestemmelser om økonomistyring i staten](#).

Årsrapporten skal inneholde seks deler med følgende benevnelse og rekkefølge:

- I. Leders beretning
- II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- III. Årets aktiviteter og resultater
- IV. Styring og kontroll i virksomheten
- V. Vurdering av framtidsutsikter
- VI. Årsregnskap

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk.

På [DFØs nettsider](#) ligger det anbefalinger og råd til innhold og struktur av årsrapporten.

1. Årsrapportens del I–V

I henhold til pkt. 1.5.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten skal departementet i samråd med virksomheten avtale omfang og innhold i årsrapportens del I–V. Departementet vil ta dette opp i styringsdialogen med virksomhetene. Som bakgrunn for en slik drøfting, har departementet utarbeidet følgende skisse til innhold i årsrapportens del I–V:

1.1 Del I Leders beretning

Det gis en overordnet vurdering av virksomhetens samlede resultater, kort omtale av hva ledelsen har lagt vekt på i rapporten og en overordnet fremstilling av virksomhetens viktigste prioriteringer. Beretningen skal signeres av virksomhetslederen.

1.2 Del II Introduksjon til virksomhetens og hovedtall

Det gis en kort omtale av virksomhetens formål og organisering, og hvilket regnskapsprinsipp som benyttes. Det skal videre oppgis nøkkeltall for 2015 og 2016 (antall årsverk, samlet budsjett- og regnskap m.v.) og endringer fra 2015–2016.

1.3 Del III Årets aktiviteter og resultater

Kulturdepartementet skal rapportere til Stortinget om oppnådde resultater i 2016 gjennom budsjettproposisjonen for 2018. Virksomhetenes resultatrapportering for 2016 vil danne grunnlag for denne rapporteringen. Resultatrapporteringen er også et viktig grunnlag for departementets formulering av mål- og resultatkrav for kommende år. Virksomhetene må derfor legge vekt på å framskaffe og presentere data for oppnådde resultater for de mål som er trukket opp i tildelingsbrevet for 2016.

Virksomhetens rapport for 2016 skal inneholde:

- Kortfattet omtale av virksomhetens samlede aktivitet i 2016.
- Omtale av virksomhetens oppnådde resultater i 2016 for de resultatmål som er trukket opp i tildelingsbrevet for 2016. Omtalen skal begrenses til tiltak som er sentrale for mål- og resultatoppnåelsen.

- Omtale av planer og aktiviteter i 2016 knyttet til eventuelle spesielle forutsetninger som er trukket opp tildelingsbrevet for 2016

Rapporten må inneholde både tekstomtale og tabelloversikter som dokumenterer de resultater som virksomheten har oppnådd med sammenlignbare tall for 2015 og 2016 og tilhørende plantall for 2017. Det skal benyttes tallmateriale som i størst mulig grad sier noe om virksomhetens ressursutnyttelse.

Virksomheter som forvalter tilskuddsmidler (både midler under ordninger og enkelttilskudd) må redegjøre for forvaltningen av tilskuddsmidler.

1.4 Del IV Styring og kontroll av virksomheten

Det gis en kort omtale av hovedelementene i virksomhetens opplegg for intern styring og kontroll, inkludert en vurdering av egnethet i forhold til måloppnåelse på kort og lang sikt. Departementet ber virksomhetene spesielt ivareta følgende områder i rapporten:

- *HMS*
Arbeidsmiljøloven stiller krav om at det utføres et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten. Virksomhetene bes kort redegjøre for mål, tiltak og resultater for oppfølging av kravene.
- *Program for styring og ledelse i staten (2014-2017)*
Virksomhetene skal følge opp regjeringens Program for bedre styring og ledelse i staten 2014-2017. Kulturdepartementets virksomheter skal utarbeide en enkel plan for hvordan programmet kan følges opp i egen virksomhet. Virksomhetene skal kort redegjøre for gjennomførte tiltak i årsrapporten.
- *Likestilling*
Statlige virksomheter har en aktivitets- og rapporteringsplikt for å fremme likestilling og hindre diskriminering, jf. likestillingsloven § 1a, diskrimineringsloven § 3 og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 3. Redegjørelsen skal inneholde følgende oversikt:

	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnsfordeling - alle ansatte (<i>i pst.</i>)						
Kjønnsfordeling - heltidsansatte (<i>i pst.</i>)						
Kjønnsfordeling - deltidsansatte (<i>i pst.</i>)						
Gjennomsnittslønn (<i>i 1 000 kr</i>) ¹						

Når det gjelder områdene etnisitet, religion og nedsatt funksjonsevne, er det av personvern hensyn ikke samme krav til rapportering. For å vise at aktivitetsplikten er

¹ Beregnet med utgangspunkt i faktisk utbetalt lønn

ivaretatt skal virksomheten i årsrapporten gi en kort sammenfatning av situasjonen for hvert av disse områdene.

Veiledningsheftet "[Statlige virksomheters likestillingsredegjørelse etter aktivitets- og rapporteringsplikten](#)" skal danne grunnlaget for virksomhetens rapportering.

- *Samfunnssikkerhet og beredskap*
Virksomhetens risiko- og sårbarhetsanalyser skal oversendes departementet i forbindelse med årsrapporten. Virksomhetene bes dokumentere for eventuelle forebyggende tiltak som er gjennomført på sikkerhetsområdet og rapportere eventuelle endringer i risikobildet til departementet.
- *Revisjonsmerknader fra Riksrevisjonen*
Virksomheten bes redegjøre for oppfølging av merknader fra Riksrevisjonens revisjonsberetninger fra tidligere år
- *Fellesføringer fra KMD*
Virksomhetene skal omtale sine initiativ og beskrive hvilke tiltak som planlegges eller allerede er iverksatt med hensyn til fellesføringene for 2016. For mer informasjon vedrørende fellesføringene for 2016 se [Rundskriv H-14/2015](#)

1.5 Del V Vurdering av framtidutsikter

Det gis en kort omtale av forhold i og utenfor virksomheten som belyser hvordan disse forholdene vil kunne påvirke virksomhetens evne til i oppfylle virksomhetens mål på lengre sikt.

2. Del VI Årsregnskap

Finansdepartementet har i rundskriv [R-115 av 5. november 2015](#), fastsatt endringer i Bestemmelser om økonomistyring i staten av 12. desember 2003 ("bestemmelsene"), herunder endringer i krav til virksomhetens årsregnskap. Rundskrivet erstatter tidligere utgave av R-115 av 2. oktober 2013.

Endringene innebærer presisering om at årsregnskapet skal sendes departementet med kopi til Riksrevisjonen så snart det er avlagt og innen 15. mars (jf. pkt. 4.2). Det er videre tatt inn et nytt krav om at virksomheten skal publisere revisjonsberetningen fra Riksrevisjonen etter at Dokument 1 er overlevert til Stortinget (jf. pkt. 4.2). Ovennevnte rundskriv gir for øvrig nærmere bestemmelser om både innhold og oppstilling av regnskapet. Veiledningsmaterieill og maler for oppstillinger og noter som virksomheten kan benytte ved utarbeidelse av årsregnskapet ligger på [nettsidene til DFØ](#). Her finnes også et eksempel på årsrapport utformet etter nye krav gjeldende fra og med årsrapporten 2014 [Statlige virksomheters årsrapport til departement](#).

RETNINGSLINJER FOR ØKONOMIFORVALTNING OG KONTROLL FOR TILSKUDDSMOTTAKERE SOM FÅR TILDELTE DRIFTSSTILSKUDD FRA KULTURDEPARTEMENTET I 2016

Fastsatt av Kulturdepartementet 2.12.2015

1. **Generelt**

Kulturdepartementet vil presisere overfor tilskuddsmottakerne at de ulike lover og forskrifter som gjelder for den enkelte selskapsform, må følges. Vi viser spesielt til [lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper](#) (aksjeloven), [lov av 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser](#) (stiftelsesloven), [lov av 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper](#) (selskapsloven), [lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v.](#) (regnskapsloven), [lov av 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer](#) (revisorloven) og [lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser](#) (anskaffelsesloven) med forskrifter.

2. **Styrets, ledelsens og revisors ansvar**

Styret/ledelsen plikter å påse at forvaltningen av institusjonen/organisasjonen til enhver tid skjer i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Vi vil spesielt peke på styrets oppgave som det ansvarlige organ for institusjonens/organisasjonens forvaltning. Har institusjonen/organisasjonen en administrerende direktør eller daglig leder, skal denne forestå den daglige ledelse i samsvar med gjeldende lover og forskrifter og etter retningslinjer og pålegg fra styret. Styret har en særskilt plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Denne interne kontrollen kan ikke erstattes av den revisjon som utføres av den eksterne revisor.

Kulturdepartementet vil generelt presisere nødvendigheten av at institusjonen/-organisasjonen har løpende oversikt over den økonomiske situasjon slik at forholdet mellom budsjetterte og faktiske utgifter og inntekter til enhver tid er under kontroll.

Styret/ledelsen har i tillegg en særskilt plikt til å påse at virksomheten drives i samsvar med de forutsetninger for statens tilskudd som er trukket opp i tilskuddsbrevet og i pkt. 3 nedenfor.

Styret/ledelsen plikter å varsle departementet/tilskuddsforvalteren umiddelbart dersom det oppstår vesentlige avvik i forhold til arbeidsbudsjettet eller de forutsetningene som er trukket opp i tilskuddsbrevet.

3. **Forutsetninger for tilskudd**

Det er en forutsetning for statlig tilskudd at institusjonen/organisasjonen har kontinuerlig drift og kan vise til virksomhet i samsvar med de fastsatte målene. Det er videre en forutsetning at institusjonene følger de lover og regler som gjelder for arbeidslivet.

Institusjonen/organisasjonen vil ikke få ytterligere tilskudd i 2016 til dekning av eventuelle utgifter til driftskreditt eller til dekning av økte utgifter som følge av prisstigning gjennom året eller merutgifter som følge av lønnsoppgjør.

Det gis ikke statlig støtte til gjeldssanering. Et eventuelt årsunderskudd må dekkes gjennom overføringer fra fri egenkapital eller over driftsbudsjettet i påfølgende budsjettår. I særskilte tilfeller kan det gis anledning til å dekke inn underskudd over en

lengre tidsperiode enn ett år. Departementet vil i slike tilfeller skjerpe kravene til institusjonens/organisasjonens økonomistyring og kontroll.

4. Plan for disponering av utgifter og inntekter

Som grunnlag for institusjonens/organisasjonens løpende kontroll med den økonomiske utviklingen forutsettes det at institusjonen/organisasjonen utarbeider et arbeidsbudsjett så snart størrelsen på statstilskuddet er meddelt fra departementet. Arbeidsbudsjettet må inneholde samtlige utgifter og inntekter som forventes i løpet av året samt tilstrekkelig avsetning av midler til fri egenkapital som sikkerhet mot uforutsette kostnads- og inntektssvingninger. Departementet vil spesielt understreke behovet for en realistisk budsjettering av egeninntekter.

Nærmere opplysninger om arbeidsbudsjett blir gitt i budsjetttrundskrivet.

5. Krav til regnskap og regnskapsavleggelse

Institusjoner/organisasjoner som mottar driftstilskudd, skal oversende regnskap til departementet/tilskuddsforvalteren så snart som mulig og senest innen den fristen som er fastsatt i tilskuddsbrevet.

I forbindelse med avleggelsen av årsregnskapet vil vi særlig minne om:

1. Alle offentlige tilskudd skal spesifiseres i regnskapet med beløp og tilskuddsyterens navn. Dette gjelder også fylkeskommunale og kommunale tilskudd.
2. Vesentlige avvik mellom arbeidsbudsjett og regnskap skal kommenteres.
3. Når tilskuddet er kr 400 000 eller høyere skal regnskapet også revideres av statsautorisert eller registrert revisor. Unntatt fra dette kravet er institusjoner/-organisasjoner som benytter kommunerevisjon eller annet offentlig revisjonsorgan.
4. Når regnskapet skal revideres må revisjonsberetningen legges ved regnskapet. Beretningen må være undertegnet.
5. Regnskapet må underskrives av virksomhetens styre/ledelse (gjelder alle tilskuddsmottakere). Beretningen må være undertegnet.

Det kreves ikke at regnskapet er bekreftet av revisor når tilskuddet er under kr 400 000.

6. Regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregningen av tilskuddsbeløpet, skal oppbevares i henhold til bestemmelsene i regnskapsloven.

6. Protokoll fra generalforsamling

Tilskuddsmottakere som er aksjeselskap med statlig eierandel på 50 pst. eller mer, skal sende underskrevet protokoll fra generalforsamlingen til Kulturdepartementet innen én uke etter at generalforsamlingen er avholdt.

Tilskuddsmottakere som er aksjeselskap med statlig eierandel på mindre enn 50 pst. skal sende underskrevet protokoll fra generalforsamlingen til Kulturdepartementet så snart som mulig etter at generalforsamlingen er avholdt.

7. Departementets kontrolladgang

Departementet viser til det generelle pålegget Stortinget har gitt forvaltningen om å føre kontroll med tilskudd til "offentlig eller privat virksomhet som ellers ikke er undergitt statlig kontroll", jf. § 10 2.ledd i [Stortingets bevilgningsreglement](#). Bestemmelsen lyder:

"Ved tilskudd eller lån til offentlig eller privat virksomhet som ellers ikke er undergitt statlig kontroll, skal det tas forbehold om adgang for tilskuddsforvalteren til å føre kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene."

8. Tilbakebetaling av tilskudd

Årlige tilskudd gis til det formål og på de premisser som er angitt i tilskuddsbrevet. Eventuelt ubenyttet tilskudd kan benyttes i senere budsjettermin.

Dersom tilskuddsmottaker akkumulerer overskudd over flere år gjennom mindre aktivitetsnivå enn det som er forutsatt ved tildelingen av tilskudd, vil størrelsen på det årlige tilskuddet kunne bli revurdert.

Dersom det i ettertid viser seg at tilskuddet ikke er blitt benyttet til det gitte formålet, kan departementet/tilskuddsforvalter kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt. Dersom tilskuddsmottaker har mottatt tilskudd på bakgrunn av uriktige opplysninger, kan dette i særlige tilfelle rammes av bestemmelsene i straffelovens §§ 270-271.

Ved tilbakebetaling av tilskudd skal midlene overføres til:

Kulturdepartementet, Postboks 8030 Dep, 0030 OSLO
Bankkontonummer: 7694.05.00253

Det må framgå av innbetalingen hvilket kapittel- og postnummer midlene skal godskrives. Melding om tilbakeføring av midler med henvisning til kapittel- og postnummer, må også sendes til Kulturdepartementet.

9. Praktisering av retningslinjene

Departementet forutsetter at institusjonens/organisasjonens revisor blir gjort kjent med disse retningslinjene.

Dersom det oppstår tvil om praktiseringen av retningslinjene, bes departementet/-tilskuddsforvalteren kontaktet.

RETNINGSLINJER FOR ØKONOMIFORVALTNING OG KONTROLL FOR TILSKUDDSMOTTAKERE SOM FÅR TILDELTE PROSJEKT-/INVESTERINGS- OG ENGANGSTILSKUDD FRA KULTURDEPARTEMENTET I 2016

Fastsatt av Kulturdepartementet 2.12.2015

1. Krav til avleggelse av rapport og regnskap

1.1 Generelt

Tilskuddsmottakeren plikter å varsle departementet/tilskuddsforvalteren umiddelbart dersom det oppstår vesentlige avvik i forhold til de premisser som ligger til grunn for tilskuddet.

Tilskuddsmottaker skal så snart som mulig, og senest 3 måneder etter at tiltaket/prosjektet er avsluttet/tilskuddet er disponert, evt. innen den frist som er fastsatt i tilskuddsbrevet, oversende departementet/tilskuddsforvalteren rapport om disponeringen av tilskuddet/om at tiltaket/prosjektet er gjennomført.

Når tilskuddet er kr 400 000 eller høyere skal det sammen med rapporten sendes inn revidert regnskap for tiltaket/prosjektet/disponeringen av tilskuddet. Regnskapet skal være undertegnet av tilskuddsmottaker og være revidert av statsautorisert eller registrert revisor. Unntatt fra dette kravet er institusjoner/organisasjoner som benytter kommunerevisjonen eller annet offentlig revisjonsorgan.

Når tilskuddet er under kr 400 000 skal det sammen med rapporten sendes inn regnskapsoversikt for tiltaket/prosjektet/disponeringen av tilskuddet, undertegnet av tilskuddsmottaker. Det kreves ikke at regnskapsoversikten er bekreftet av revisor.

Regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregningen av tilskuddsbeløpet, skal oppbevares i henhold til bestemmelsene i regnskapsloven.

1.2 Tilskudd til nasjonale kulturbyggprosjekter

For nasjonale kulturbyggprosjekter under kap. 320, post 73 som får tilskudd over flere år, skal det sendes inn rapport innen 1. august det enkelte år. For samtlige nasjonale kulturbyggprosjekter skal sluttrapport og regnskap oversendes departementet innen 12 måneder etter at prosjektet er avsluttet.

For øvrig gjelder bestemmelsene i avsnitt 1, 3, 4 og 5 under pkt. 1.1 ovenfor.

1.3 Tilskudd til private kirkebygg

For tilskudd til private kirkebygg under kap. 310, post 75, skal det sendes inn rapport innen 1. mai året etter at tilskuddet er utbetalt med rapport om hvordan arealene det er gitt tilskudd til brukes. Det skal også innen 12 måneder etter at tilskuddet er utbetalt oversendes regnskap som viser hva tilskuddet er brukt til.

For øvrig gjelder bestemmelsene i avsnitt 1, 3, 4 og 5 under pkt. 1.1 ovenfor.

1.4 Tilskudd med avregning (tilskudd der tilskuddets størrelse fastsettes som del av et budsjett eller regnskap)

For tilskudd som gis i form av hel eller delvis dekning av budsjetterte utgifter skal det sendes inn regnskap så snart som mulig, og senest tre måneder etter at tiltaket/prosjektet er avsluttet. Regnskap for tilskudd over kr 100 000 skal ha attestasjon fra statsautorisert eller registrert revisor der det skal framgå om de faktiske utgiftene svarer til de budsjetterte utgiftene.

For tilskudd som gis i form av hel eller delvis dekning av regnskapsførte utgifter skal det sendes inn regnskap. Regnskap for tilskudd over kr 100 000 skal ha attestasjon fra statsautorisert eller registrert revisor.

For øvrig gjelder bestemmelsene i avsnitt 1 og 5 under pkt. 1.1 ovenfor.

2. Departementets kontrolladgang

Departementet viser til det generelle pålegget Stortinget har gitt forvaltningen om å føre kontroll med tilskudd til "offentlig eller privat virksomhet som ellers ikke er undergitt statlig kontroll", jf. § 10 2.ledd i [Stortingets bevilgningsreglement](#). Bestemmelsen lyder:

"Ved tilskudd eller lån til offentlig eller privat virksomhet som ellers ikke er undergitt statlig kontroll, skal det tas forbehold om adgang for tilskuddsforvalteren til å føre kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene."

3. Tilbakebetaling av tilskudd

Bli tilskuddet eller deler av tilskuddet ikke benyttet til det gitte formål, kan de overskytende midlene bli krevd tilbakebetalt. Tilskuddsmottaker plikter å gjøre Kulturdepartementet/tilskuddsforvalter oppmerksom på slike forhold så snart som mulig og senest innen 1. november det året tilskuddet er mottatt.

Tilskudd som skal avregnes etterskuddsvis, jf. pkt. 1.3 ovenfor, blir beregnet med en fastsatt prosentsats av budsjetterte/- regnskapsførte utgifter. Dersom de faktiske utgiftene har vært lavere enn budsjettert, vil de overskytende midlene bli krevd tilbakebetalt.

Dersom det i ettertid viser seg at tilskuddet ikke er blitt benyttet til det gitte formålet, kan departementet/tilskuddsforvalter kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt. Dersom tilskuddsmottaker har mottatt tilskudd på bakgrunn av uriktige opplysninger, kan dette i særlige tilfelle rammes av bestemmelsene i straffelovens §§ 270-271.

Ved tilbakebetaling av tilskudd skal midlene overføres til:

Kulturdepartementet, Postboks 8030 Dep, 0030 OSLO
Bankkontonummer: 7694.05.00253

Det må framgå av innbetalingen hvilket kapittel- og postnummer midlene skal godskrives. Melding om tilbakeføring av midler med henvisning til kapittel- og postnummer, må også sendes til Kulturdepartementet.

4. Praktisering av retningslinjene

Dersom det oppstår tvil om praktiseringen av retningslinjene, bes departementet/-tilskuddsforvalteren kontaktet.

STYRINGSKALENDER 2016

LOTTERI- OG STIFTELSESTILSYNET

Når	Hva	Hvor	Ansvarlig
7. jan. 2016	Forslag til styringsparametre og resultatkrav	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Januar 2016	Endelig tildelingsbrev for 2016	Sendes Lotteri- og stiftelsestilsynet	Medieavdelingen
Primo jan. 2016	Budsjettrundskriv	Til statlige virksomheter	AD-avdelingen i KUD
Innen 16. jan. 2016	Forklaringer til statsregnskapet for 2014	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 15. jan. 2016	Fordeling mva friv. org. fordelt på organisasjonsledd og ICNPO kategorier for 2015.	Sendes SF avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 15. jan. 2016	Fordeling 18 prosenten for 2015 med kort oppsummering.	Sendes SF avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. feb. 2016	Oversikt over mva tildelinger til friv. org. fordelt på fylkes- og kommunenivå for 2015. Oversikt over tildelinger til kor, musikkorps, og andre relevante grupperinger. Kort analyse knyttet til tildeling for 2015.	Sendes SF avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. mars 2016	Erfaringsrapport samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.	Sendes SF-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
2. mars 2016	Frist for innmelding av eventuelle saker til Revidert Nasjonalbudsjett	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 2. mars 2016	Budsjettforslag for 2017	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 9. mars 2016	Årsrapport for 2015	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. april 2016	Rapport med vurdering av Norsk Tippings oppfyllelse av kravet om å tilby ansvarlige spill	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 10. april 2016	Oppdatert risikovurdering	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet

Onsdag 20. april 2016	Etatstyringsmøte	I LSS lokaler, Førde	Medieavdelingen, etter drøfting av dagsorden med virksomheten og andre berørte avd.
Avtales direkte	Medarbeidersamtale for Lotteri- og stiftelsestilsynets direktør		Ekspedisjonssjef Medieavdelingen
Innen 12. sept. 2016	Regnskapsrapport pr. 31. august 2016	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 12. sept. 2016	Prognoser for inntekter, for plassering av evt. merinntekter som følge av kompensasjon for lønnsoppgjøret	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 19. sept. 2016	Supplerende innspill (ut over budsjettforslaget fra mars) til mål og prioriteringer, til foreløpig tildelingsbrev	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
24. sept. 2016	Evt. innspill til Nysaldering av budsjettet Omfatter evt. innspill ut over det som fremgår av regnskapsrapp. pr. 31.8.	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. okt. 2016	Oversikt over søkere/søknadssum – nye søkere 18 prosenten	Sendes SF avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. okt. 2016	Oversikt over søkere/søknadssum fordelt på sentralledd, regionalledd, lokalledd og enkeltstående – momskompensasjon friv. organisasjoner	Sendes SF avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 15. okt. 2016	Aktuell statistikk for tildeling av momskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	Sendes Idrettsavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 20. okt. 2016	Foreløpig tildelingsbrev 2016	Til Lotteri- og stiftelsestilsynet	Medieavdelingen
Innen 25. okt. 2016	Supplerende tildelings-brev 2016 vedr. justeringer som følge av regnskapsrapport og evt. lønnsmidler	Til Lotteri- og stiftelsestilsynet	Medieavdelingen
Innen 1. nov.	Oppdatert risikovurdering	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet

Onsdag 23. nov. 2016	Etatstyringsmøte	I KUDs lokaler	Medieavdelingen, etter drøfting av dagsorden med virksomheten
Innen 1. des. 2016	Oversikt over justert søknadssum og tildelinger fordelt på organisasjons-nivå. Oversikt over tildelinger fordelt på ICNPO, samt annen relevant statistikk – momskompensasjon friv. org.	Sendes SF avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. des. 2016	Oversikt over justert søknadssum og tildelinger fordelt på organisasjonsnivå for nye organisasjoner – 18 prosenten. Oversikt over tildelinger fordelt på ICNPO, samt annen relevant statistikk – 18 prosenten.	Sendes SF avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 4. des. 2016	Langsiktige strategier og utfordringer for Lotteri- og stiftelsestilsynet	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Medio des. 2016	Rundskriv om rapportering til statsregnskapet for 2016	Til statlige virksomheter	AD-avdelingen i KUD

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Departementene

Nr.	Vår ref	Dato
H-14 / 2015	15/1788 - 2	30.11.2015

H-14 / 2015 - Rundskriv - Fellesføring i tildelingsbrevene for 2016

Formålet med dette rundskrivet er å orientere departementene om fellesføringen som skal legges inn i tildelingsbrevene til samtlige statlige virksomheter for 2016. Grunnlaget for fellesføringer som virkemiddel er beskrevet i rundskriv P 2/2009 av 14. mai 2009.

1. FELLESFØRINGSTEKSTEN FOR 2016

Regjeringen har gitt sin tilslutning til at følgende tekst skal inn i tildelingsbrevene for 2016:

«Som et ledd i arbeidet med en enklere hverdag for folk flest ønsker regjeringen å styrke kontakten mellom brukerne og forvaltningen.

I 2016 skal <virksomheten> kartlegge hvordan brukere opplever virksomheten.

<Virksomheten> står fritt til selv å velge metode for kartleggingen. Virksomheter som allerede har etablert gode systemer for brukerundersøkelser og brukerdiallog skal vurdere behovet for å forbedre eksisterende initiativer eller å iverksette nye.

På bakgrunn av kartleggingen skal <virksomheten> vurdere og eventuelt ta initiativ til tiltak som kan forbedre tjenestene.

I årsrapporten for 2016 skal (virksomheten) omtale resultatet av kartleggingen og eventuelt beskrive hvilke tiltak som planlegges eller allerede er iverksatt»

2. REGJERINGENS MÅL MED FELLESFØRINGEN

Bedre kunnskap om brukernes situasjon og opplevelse av offentlige tjenester kan gjøre tjenestene mer treffsikre, relevante og effektive. Derfor ønsker regjeringen, som en del av satsningsområdet ”En enklere hverdag for folk flest”, å bruke fellesføringen for 2016 til å få forvaltningen til å arbeide mer brukerrettet.

«Brukere» kan være innbyggere, frivillig sektor, arbeids- og næringsliv, kommunesektoren, andre statlige virksomheter eller andre ledd i virksomheten, også politikerne. Hvem som til enhver tid er «bruker», vil derfor variere.

Regjeringen har lagt til grunn at virksomhetene har ulikt omfang av og erfaringer med brukerkontakt. Det vil også være ulike typer brukere. Det er derfor viktig å legge vekt på virksomhetens egenart når fellesføringen skal iverksettes. Av den grunn er teksten i fellesføringen for 2016 relativt generell og åpen for valg av virkemidler.

Fellesføringen i 2016 gir klare føringer for at alle statlige virksomheter skal være aktive og ta initiativ til tiltak som involverer brukerne i utforming eller evaluering av prosesser, tjenester og andre virkemidler. Målet er at brukermedvirkning og brukerinnsikt blir en systematisk del av arbeidsmåten i virksomhetene. Brukerretting skal i derfor i større grad danne grunnlag for virksomhetens arbeid.

3. EKSEMPLER PÅ METODER FOR BRUKERMEDVIRKNING OG BRUKERINNSIKT

Virksomheten kan benytte ulike metoder for å kartlegge hvordan brukere vurderer virksomheten. Valg av hensiktsmessig metode vil avhenge av virksomhetens egenart.

Brukerundersøkelser og kartlegginger i tradisjonell forstand er allerede i utstrakt bruk, både digitalt og på annen måte. I nyere arbeidsmetoder, som for eksempel tjenstedesign, er brukermedvirkning, brukerreiser og brukertesting systematisk tatt i bruk for å utvikle prosesser, organisasjon og tjenester. Andre eksempler kan være LEAN, adferdsvitenskaper mv. Dette er metoder som i større grad har et brukerperspektiv, uansett hvilke virksomheter som er involvert. Vi oppfordrer derfor forvaltningen til selv å velge egnede metoder.

4. HVA FORVENTES AV DEPARTEMENTENE?

Departementene skal ta fellesføringen inn i sine tildelingsbrev, henwise til rundskrivet og følge opp virksomhetenes gjennomføring av fellesføringen. Etter KMDs vurdering skjer oppfølging best gjennom den ordinære styringsdialogen.

Departementene bør også legge til rette for veiledning til etatene, og for erfaringsutveksling mellom etatene, blant annet ved å videreformidle gode eksempler.

5. HVA FORVENTES AV VIRKSOMHETENE?

I årsrapporten skal virksomheten omtale sine initiativ og beskrive hvilke tiltak som planlegges eller allerede er iverksatt.

6. YTTERLIGERE INFORMASJON OG VEILEDNING

Direktorat for forvaltning og IKT (Difi) er, blant annet, forvaltningens kompetanseorgan på utvikling og innovasjon i offentlig sektor. Difi kan kontaktes for nærmere råd og veiledning. På Difi.no er det generell informasjon og veiledning om ulike verktøy og metoder som virksomhetene kan benytte.

Med hilsen

Jan Hjelle (e.f.)
ekspedisjonssjef

Asbjørn Seim
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Riksrevisjonen
Difi